

in system of the environmental management for all entities regardless of ownership, the only information document for display kinds of subjects the harmful effects on natural resources and of complex evaluation of their impact on the environment; the result of standardization is the introduction normative documents in this area - standards, codes of existing practice and specifications that establish the rules, general principles and characteristics of the activities and their results; ecological audit, which is a systemic element of environmental management mechanism that provides a systematic research of products, services and objects of agricultural production territories and the whole agricultural sphere, based on which making certificate of compliance to the actual state of science-based level of development; system of ecological monitoring includes supervision, assessment and prediction of environmental conditions associated with human activities. Economic mechanism regulating ecologization of agriculture contains appropriate methods and instruments of influence on the material interests of enterprises and individuals.

Academic novelty. *The scientific novelty lies in the further development of the process control system of ecologization of agrarian sphere on the basis of a comprehensive approach that includes interrelated constituent elements that complement each other and expanding functions of management of ecological systems.*

Practical importance. *The practical significance of scientific results is to establish conditions for activation and process efficiency rising ecologization of agrarian sphere the rational use of natural and of agricultural productive capital, the use of biotechnological principles of ecologically safe products.*

Key words: *agrarian sphere, ecologization, management system, the mechanism of regulation.*

Рекомендовано до публікації д-ром екон. наук,
проф. Фоміною М.В. Дата надходження рукопису
14.11.2012 р.

УДК 338.24:334.722.8

Шепеленко О.В.¹, д-р екон. наук, проф.,

1 – Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, м. Донецьк, Україна, e-mail: shepelenko.o@gmail.com

Белопольська Т.В.², канд. екон. наук, доц.

2 – Донецький національний університет, м. Донецьк, Україна, e-mail: andr20076@yandex.ua

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ КОРПОРАТИВНОГО СЕКТОРУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Shepelenko O.V.¹, Dr. Sci. (Ekon.), Prof.

1 – Donetsk National University of Economics and Trade named after Mykhayilo Tugan-Baranovsky, Donetsk, Ukraine, e-mail: shepelenko.o@gmail.com

Belopolska T.V.², Cand. Sci. (Ekon.), Assoc. Prof.

1 – Donetsk National University, Donetsk, Ukraine, e-mail: andr20076@yandex.ua

STATE ADJUSTING CORPORATE SECTOR IN THE NATIONAL ECONOMY GLOBALIZATION

Мета. *Мета статті полягає у виявленні ключових факторів, що визначають розвиток великих корпоративних структур у вітчизняній економіці, розробці механізмів підви-*

щення ефективності державного регулювання корпоративного сектора, обґрунтуванні заходів щодо реалізації цих механізмів.

Методика. У процесі дослідження використано: діалектичний метод дослідження, метод єдності історичного і логічного, метод індукції і дедукції, методи теоретичного узагальнення і порівняння, аналізу і синтезу для доведення необхідності державного регулювання корпоративного сектора національної економіки, виявлення ключових факторів розвитку великих корпоративних структур у вітчизняній економіці.

Результати. На підставі проведеного дослідження виявлено ключові фактори, що визначають розвиток великих корпоративних структур у вітчизняній економіці. Доведено, що домінуючою тенденцією сучасного розвитку бізнесу в цілому, і великого зокрема, є його рух від індивідуалізації до корпоратизації бізнес-діяльності в різноманітних її проявах. Великі підприємства є основною формою ведення бізнесу, забезпечення конкурентоспроможності корпоративних великих структур на світовому ринку, що в кінцевому підсумку сприяє підвищенню економічної безпеки держави.

Наукова новизна. Виявлено ключові фактори, що визначають розвиток великих корпоративних структур у вітчизняній економіці, розроблено механізми підвищення ефективності державного регулювання корпоративного сектора, що сприяє конкурентоспроможності економіки України.

Практична значущість. Отримані результати спрямовано на розвиток корпоративного сектора національної економіки.

Ключові слова: державне регулювання, корпоративний сектор, великі підприємства.

Істотні зміни, що відбулися в останні роки у світовій економіці у зв'язку з інтернаціоналізацією ринків і посиленням процесів глобалізації, з одного боку, і несприятлива макроекономічна ситуація на тлі політичної нестабільності – з іншого, гостро ставлять перед вітчизняною економікою питання підвищення її конкурентоспроможності та забезпечення високих темпів економічного зростання. Важлива роль у вирішенні цих питань належить корпоративному сектору, що забезпечує значний внесок у розвиток національного господарства, і від стану якого залежить конкурентоспроможність економіки України в цілому.

Подальше зростання промислового виробництва, своєчасне і повне виконання зобов'язань перед бюджетною системою держави обумовлені також наявністю ефективних інститутів, що регулюють корпоративні відносини. Внесок у зростання ВВП України корпоративного сектора, згідно з даними Європейського банку реконструкції і розвитку, в 2011 р. склав близько 62%, що підтверджує його суттєвий вплив на національну економіку.

Важливими завданнями стратегічного розвитку нашої держави є реалізація національних проектів, у тому числі за участю корпоративного сектора і шляхом приватно-державного партнерства, вихід на нові експортні ринки і т.д. Кожна з цих задач припускає залучення значного обсягу інвестицій і забезпечення інтересів всіх сторін, що беруть участь у цьому процесі. Значна роль у здійсненні цих завдань відводиться вдосконаленню державного регулювання корпоративного сектора економіки України.

Внутрішня суперечливість, а часто і фрагментарність нормативно-правової бази в галузі регулювання корпоративних відносин є стримуючим фактором для здійснення інвестиційної діяльності, ефективної взаємодії держави і підприємницького співтовариства, а також прискорення темпів економічного зростання в цілому.

Недостатня захищеність інтересів інвесторів і власників сприяє звуженню обрію планування діяльності вітчизняних компаній і компаній з іноземним капіталом, а також не відповідає інтересам економіки щодо залучення інвестицій для модернізації основних фондів її структуроутворюючих секторів. Вищенаведені фактори свідчать про важливість і актуальність проблеми вдосконалення державного регулювання корпоративного сектору економіки України.

Питання управління корпоративним сектором економіки розглядали такі провідні вчені-економісти, як Л.І. Абалкін, В.А. Євтушевський, Г.В. Назарова, Б.А. Райзберг, А.Є. Черпак, З.Є. Шершньова, Н.Я. Петраков, Р.М. Ентова та інші. Однак на сьогоднішній день недостатньо розробленими залишаються питання методів та інструментів державного регулювання корпоративного сектору в контексті інтеграційних процесів, що і зумовило вибір теми дослідження.

Метою статті є виявлення ключових факторів, що визначають розвиток великих корпоративних структур у вітчизняній економіці, розробка механізмів підвищення ефективності державного регулювання корпоративного сектора, обґрунтування заходів щодо реалізації цих механізмів.

Вагомим аргументом на користь створення в державі великих структур є можливість акумулювати значні фінансові ресурси для НДДКР. «Світовий досвід дійсно показує, що найбільш революційні, новаторські інновації здійснюються малим і середнім бізнесом. Однак вони стають рушійною силою економіки тоді, коли їх впровадженням починає займатися великий бізнес, який концентрує в своїх руках і переважну частку приватних витрат на НДДКР. У російських умовах на тлі мізерного державного фінансування науки великий капітал, в тому числі «олігархічний», починає збільшувати витрати на НДДКР і оновлення технологій. Держава повинна не лякати бізнес «деконцентрацією», а захочувати як великий, так і середній капітал, реалізовувати довгострокові інвестиції та інновації і допомагати знижувати їх ризики». І далі: «Російській економіці вкрай не вистачає великих національних компаній, що здатні успішно конкурувати на світовому ринку... потрібно думати не про поділ існуючих «олігархічних імперій», а про створення умов для появи десятків подібних бізнес-груп з оборотами в 100-500 млн дол. США на рік, які могли б щорічно подвоювати, потроювати свої розміри. Необхідно забезпечити можливості для перетворення компаній нинішнього «другого ешелону» на фірми нового «першого ешелону» бізнесу, що спирається не на приватизацію держвласності, а на успіх у конкурентній боротьбі» [1, с. 43-44].

Слід підтримати позицію авторів, що «саме в розширенні кола великих національних компаній криється головний резерв економічного зростання і підвищення конкурентоспроможності, який може стимулювати потужний розвиток сектора середніх і малих підприємств». Оскільки тільки на основі появи нових великих компаній і збільшення масштабів всієї економіки може знизитися концентрація економічної влади, що викликає нині заклопотаність у Світового Банку та деяких політиків.

Переваги великого бізнесу полягають у можливостях маневрування капіталом, фінансування НДДКР, інвестицій, концентрації капіталу, підвищення конкурентоспроможності, резерву економічного зростання і т.д. [2; 3].

Найбільш швидко зростаючою формою організації бізнесу, взаємодії промислового та фінансового капіталів є фінансово-промислові групи (ФПГ). Це, як правило, сукупність юридичних осіб, що діють на основі договору як основні і дочірні товариства, повністю або частково об'єднавши свої матеріальні і нематеріальні активи з метою технологічної та економічної інтеграції для реалізації інвестиційних та інших програм. У них обов'язково наявні промислові підприємства, банки або інші кредитні організації, установи. Учасниками ФПГ можуть бути різні комерційні і некомерційні організації – інвестиційні інституції, недержавні пенсійні фонди, страхові організації, діяльність яких є необхідною для реалізації інвестиційних проектів. В Україні немає закону про ФПГ, що певною мірою компенсується Законом «Про промислово-фінансові групи» (ПФГ).

Згідно з Законом «Про промислово-фінансові групи», прийнятим у 1995 р., дається дещо інше трактування учасників і цілей створення ПФГ щодо ФПГ: «Об'єднання, до якого можуть входити промислові підприємства, сільськогосподарські підприємства, банки, наукові і проектні установи, інші установи та організації усіх форм власності, що мають на меті отримання прибутку; його призначення та створюється за рішенням Уряду України на певний термін з метою реалізації державних програм розвитку пріоритетних галузей виробництва і структурної перебудови економіки України, включаючи Програми згідно з міждержавними договорами, а також з метою виробництва кінцевої продукції» [4].

Такий підхід до визначення ПФГ викликає багато питань, відповіді на які не завжди можна знайти в економічній сфері, але здебільшого в економіці. Чи є необхідність створювати такі групи тільки за рішенням Уряду? Чому тільки для реалізації державних програм? Чого тільки на певний період? Мабуть, є певний сенс у позиціях аналітиків, які ПФГ та ФПГ в Україні називають політико-фінансовими групами або політико-економічними групами.

Фінансово-промислова група (ФПГ) – група, що сформувалася внаслідок встановлення великими бізнес-групами контролю над певними сегментами промисловості за допомогою системи політики адміністративного патронажу. Провідним елементом формування ФПГ виступає фінансовий капітал, сконцентрований тільки в контрольованій банківській структурі.

Специфіка українських об'єднань великих підприємств, яка лежить в основі значних обсягів трансакційних витрат, полягає в тому, що стартовий ресурс цих витрат був сформований на основі так званої ієрархії статусів в адміністративно-бюрократичному апараті. Вага такого статусу визначає доступ до формально «загальнонародних» (державних) ресурсів [5, с. 18-20].

Вітчизняні дослідники вважають, що і на початку процесів приватизації, і в зараз розмитими є права власності. Коли права власності точно не встановлені, потрапляють під обмеження різного роду і недостатньо захищені для учасників приватизаційного та фондового ринків, то це підвищує і без того занадто високі трансакційні витрати суспільства [6, с. 27].

Український економіст Я.В. Зінченко [7] вважає, що хоча характерною рисою інтенсивного інституціонального розвитку є скорочення трансакційних витрат, проте моральне старіння інститутів, що лежить в основі інтенсивної інституціональної динаміки, обумовлює тимчасове підвищення рівня трансакцій-

них витрат (до впровадження нових інститутів), яке і виступає в якості сигналу про необхідність вдосконалення інституціональної структури, внесення змін до окремих її елементів. На етапі формування ринку, на відміну від інтенсивного інституціонального розвитку, не можна однозначно розраховувати на значний прогрес у скороченні трансакційних витрат, навіть незважаючи на численні зусилля держави в досягненні цієї мети. Об'єктивною підставою такої ситуації є те, що ринок ще не оформився як цілісна система взаємопов'язаних складових.

Таким чином, зміни прав власності, що відбуваються зараз, перерозподіл суспільного багатства на користь певних груп призводять і без того до істотного збільшення трансакційних витрат суспільства. Однак, виходячи з закономірностей формування великого капіталу, його зміцнення протягом тривалого історичного періоду підтверджує думку про те, що провідною формою організації бізнесу залишаються великі підприємства та їх об'єднання. На державному рівні слід заохочувати і підтримувати створення великих структур, злиття і кооперацію підприємств. Необхідна нова промислова політика, яка враховувала б досвід впровадження інститутів розвитку в країнах з інституціональною структурою, схожою на українську: Росії, Чилі, Бразилії, Мексиці, Південній Кореї.

Світовий досвід свідчить, що співпраця з провідними виробниками, введення капіталу в країну, утворення стратегічних альянсів стають істотними факторами зростання економіки. Під стратегічними альянсами розуміють довготривалу і стійку кооперацію двох і більше партнерів, що ставлять своєю метою створення і (або) збереження конкурентних переваг, збереження і (або) нарощування вартості акціонерного капіталу на основі об'єднання або взаємодоповнення ресурсів. Мова йде про партнерство, що виходить за межі торговельної сфери, але не доходить до корпоративного злиття. Міжнародні стратегічні альянси давно перетворилися на гнучкий інструмент, який дозволяє на основі спільності інтересів учасників досягати поставлених ними стратегічних цілей з витратами, меншими, ніж за використання традиційних засобів концентрації і централізації капіталу.

За оцінками американських фахівців, із середини 80-х років минулого сторіччя кількість стратегічних альянсів у світі щорічно зростала більш ніж на 25%. Наприклад, у США в 1986-1995 рр. кількість спільних підприємств – однієї з найбільш поширених форм стратегічних альянсів – зросла більш ніж вчетверо. ТНК прагнуть гнучко поєднувати злиття і поглинання з утворенням і розвитком стратегічних альянсів: дві третини з 377 президентів найбільших компаній світу з оборотом понад 2,2 трлн дол. США вважають, що альянси – це найважливіший інструмент глобального корпоративного зростання [8].

Е.А. Карпухіна виділяє ключові мотиви створення стратегічних альянсів з участю ТНК [9]. Це доступ на зарубіжні ринки, доступ до ресурсів і зростання ефективності їх використання, набуття нових знань. Доступ на ринок «за допомогою створення альянсом забезпечує його учасникам зниження ризиків, кращі умови для експорту, переваги від диверсифікації сфери діяльності, можливість більш швидкого, ніж поза альянсу, проникнення; утилізацію регіональних та економічних вигод; задоволення вимог урядів до іноземного капіталу. ТНК організовують міжнародні стратегічні альянси в країнах, що розвиваються, і країнах з перехідною економікою, щоб поширити владу над ринком, якою вони володіють

у країні базування, на нові ареали і «зайняти» нову територію з меншими витратами і перешкодами в порівнянні з тими, які викликало б їх проникнення через дочірні компанії». ТНК вступають в альянси, часто саме з конкурентами, з метою використання їх досвіду, навичок і технологій, вдосконалення всієї сукупності інтегрованих знань (організаційних знань, знань ринку, бізнес-компетенції), використовуючи їх як актив, більш важливий, ніж запатентована технологія.

На думку аналітиків, з якою слід погодитися, [10, с. 232-233], державне регулювання корпоративного сектору повинно охоплювати наступні аспекти: чітке встановлення повноважень держави в цілому й окремих органів держави зокрема; незалежність органів держави від політичного тиску чи незаконного втручання окремих комерційних груп; висока професійна підготовка працівників органів виконавчої влади з регулювання фондового ринку та інші.

Розташування України поряд з великими ринками ЄС, Росії створює передумови для економічної привабливості виробництва та експорту продукції в ці регіони. Експерти вважають, що Україна може опинитися у центрі ринку з багатомільярдним населенням: перенесення частини виробництва в Україну та доступ до п'ятого автотранспортного коридору надає можливість компаніям, що мають виробничу базу в Китаї, зменшити час постачання продукції в Європу на 20 днів. Але бізнесмени побоюються виникнення бюрократичних перешкод на митниці і інших обмежень, які можуть позбавити Україну цієї переваги фактора. Інвестиції світових компаній у сфері електроніки будуть залучати до України компанії-постачальники. Все це зможе забезпечити створення в електронній промисловості близько 50 тис. достатньо оплачуваних робочих місць, підвищення рівня технічної освіти та подальшу інтеграцію України до міжнародної економіки.

В Україні відсутні альянси світового рівня. Однак у першому наближенні до них можна віднести компанію «Індустріальний Союз Донбасу» (ІСД). Узагальнення зарубіжного досвіду, адаптація його до умов України, пошук шляхів врахування особливостей і факторів глобалізації для реалізації національних інтересів можуть стати вагомим підмогою в підготовці України до вступу в ЄС.

Вплив глобалізації на рівень трансакційних витрат має двоякий характер. З одного боку, посилення впливу глобалізації на світові та регіональні процеси зумовлює зменшення трансакційних витрат на світовому рівні, на рівні національних суб'єктів господарювання, всередині ТНК. З іншого – відкритість економіки, недосконале законодавство в частині захисту інтересів національних суб'єктів господарювання формують їх високі витрати для функціонування не тільки на вітчизняному, але й на світовому ринку.

Таким чином, інститути макrorівня, стаючи провідними факторами розвитку як світової, так і національних економік, істотно впливають на витрати з виробництва та реалізації продукції, на трансакційні витрати. Процеси, що відбуваються в наш час, призводять і без того до істотного збільшення трансакційних витрат суспільства. Встановлено необхідність врахування інститутів власності, демократії, менеджменту, права, ризику, рівня інформаційного забезпечення, позитивних і негативних характеристик цих процесів у розвитку інституціональної інфраструктури економіки України.

Високі трансакційні витрати суб'єктів господарювання в Україні зумовлені слабкістю корпоративного сектора, початковою стадією розвитку українського фондового ринку, недостатньою кількістю гравців, переважанням інституційних інвесторів, незнанням і нерозумінням населенням механізмів функціонування фондового ринку. Формується стійка тенденція їх збільшення в умовах посилення потужності транснаціональних корпорацій, що свідчить про нерозвиненість ринкових відносин в Україні, відсутність внутрішніх механізмів розвитку, стратегії та програм запобігання негативного впливу потужних світових гравців на національну економіку.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Ретроспективний аналіз досвіду розвинених країн показує, що великі підприємства є основною формою ведення бізнесу, забезпечення конкурентоспроможності корпоративних великих структур на світовому ринку, що в кінцевому підсумку сприяє підвищенню економічної безпеки держави. Однак трансформаційні процеси в Україні не дають підстав вважати, що в цілому формується потужна економіка, реалізується економічна політика, спрямована на зміцнення позицій вітчизняних суб'єктів господарювання на зовнішніх ринках.

Для сучасної економіки характерним є становлення нової якості корпоратизації, що базується на концентрації ресурсного (економічного) потенціалу не тільки за рахунок злиттів і поглинань, що несуть у собі зміну статусу власника поєднуваних підприємств, але й шляхом добровільної відмови підприємств від частини своїх повноважень у рамках добровільних підприємницьких корпоративних структур.

Ефективне функціонування корпоративного сектора сприяє розвитку національної економіки, тому необхідно створити такі умови функціонування цього сектора, які мінімізують вплив деструктивних і посилюють дію рушійних факторів розвитку. До факторів, що забезпечують розвиток корпоративного сектора належать ефективність корпоративних відносин і стратегій розвитку, якість корпоративного управління та його моніторинг, антимонопольна політика держави та формування повноцінної корпоративної інфраструктури.

Зміна прав власності і перерозподіл суспільного багатства на користь певних структур призводять до суттєвого збільшення трансакційних витрат суспільства. Однак, виходячи з закономірностей формування великого капіталу, його зміцнення протягом тривалого історичного періоду підтверджує думку про те, що провідною формою організації бізнесу залишаються великі корпоративні структури. На державному рівні слід заохочувати і підтримувати створення великих структур, злиття і кооперацію підприємств. Інститути та інституції макrorівня стають провідними факторами розвитку як світової, так і національної економік. Формування і розвиток корпоративних структур є найважливішою рушійною силою зростання економічного потенціалу вітчизняних підприємницьких структур, необхідним чинником їх закріплення на внутрішньому ринку і ефективного виходу на нові ринки.

Список літератури/References:

1. Клепач А. О роли крупного бизнеса в современной российской экономике / А. Клепач, А. Яковлев // Вопросы экономики. – 2004. – № 8. – С. 36-45.

- Klepach, A. and Yakovlev, A. (2004), "About the role of large business in the modern Russian economy", *Voprosy ekonomiki*, No. 8, pp. 36-45.
2. Сірко А.В. Корпоративний сектор: структура, місце та роль в сучасній економіці / А.В. Сірко // Вісник ВПІ. – 2004. – № 4. – С. 17-24.
Sirko, A.V. (2004), "Corporate sector: a structure, place and role, is in a modern economy", *Visnyk VPI*, No. 4, pp. 17-24.
3. Птащенко Л.О. Збалансованість економічних інтересів: інноваційні напрями державного і корпоративного стратегічного управління: монографія / Л.О. Птащенко. – К.: Центр учбової л-ри, 2009. – 296 с.
Ptashchenko, L.O. (2009), *Zbalansovanist ekonomichnyh interesiv: innovatsiyni napriamy derzhavnogo i korporatyvnogo strategichnogo upravlinnia* [Balanced of economic interests: innovative directions of state and corporate strategic administration], Center of educational literature, Kyiv, Ukraine.
4. Про промислово-фінансові групи в Україні: Закон України: від 21 листопада 1995 року № 437/95-ВР // Офіційний вісник України. – 2004. – № 13. – Ст. 181. (Із змін. та допов.).
Law of Ukraine "About industrial and financial groups in Ukraine", (1995), November, 21, No. 437/95-ВР, *Ofitsiynyi visnyk Ukrainy*, No. 13, Art. 181.
5. Чи є політико-економічні групи перешкодою для політичного розвитку України? – К.: Фонд ім. Фрідріха Еберта, 2005. – 76 с.
Are there political and economic groups hindering for political development of Ukraine? (2005), Fund the name of Frederic Ebert, Kyiv, Ukraine.
6. Ляшенко В.И. Регулирование развития экономических систем: теория, режимы, институты: монография / В.И. Ляшенко. – Донецк: ДонНТУ, 2006. – 668 с.
Liashenko, V.I. (2006), *Regulirovanie razvitiia ekonomicheskikh system: teoriia, rezhimy, instituty* [Adjusting of development of the economic systems: theory, modes, institutes], Donetsk, Ukraine.
7. Зинченко Я.В. Трансакционные издержки интенсивного институционального развития фондового рынка / Я.В. Зинченко // Наукові праці Донецького нац. техн. ун-ту. Сер.: Економічна. – 2004. – Вип.70. – С. 168-174.
Zinchenko, Ya.V. (2004), "Transaction of charges of intensive institute fund market development", *Naukovi pratsi Donetskogo natsionalnogo tehnicnogo universytetu*, Vol. 70, pp. 168-174.
8. Заєць Т.О. Корпоративні структури в умовах економічної нестабільності / Т.О. Заєць // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – № 3, Т. 2. – С. 199-202.
Zaiets, T.O. (2009), "The corporate structures in the conditions of economic instability", *Visnyk Khmelnytskogo natsionalnogo universytetu*, No. 3, Vol. 2, pp. 199-202.
9. Карпухина Е. К характеристике современных международных стратегических альянсов / Е. Карпухина // Российский экономический журнал. – 2004. – № 7. – С. 88-93.
Karpukhina, E. (2004), "To description of modern international strategic alliances", *Rossiyskiy ekonomicheskii zhurnal*, No. 7, pp. 88-93.
10. Солов'ян Ю.О. Роль держави у регулюванні корпоративного сектору економіки України / Ю.О. Солов'ян // Наука й економіка. – 2010. – № 1 (17). – С. 232-236.

Solovian, Yi.O. (2010), "Role of the state in adjusting of corporate to the sector of economy of Ukraine", *Nauka i ekonomika*, No. 1(17), pp. 232-236.

Цель. Цель статьи заключается в выявлении ключевых факторов, которые определяют развитие больших корпоративных структур в отечественной экономике, разработке механизмов повышения эффективности государственной регуляции корпоративного сектора, обосновании мероприятий по реализации этих механизмов.

Методика. В процессе исследования использованы: диалектический метод исследования, метод единства исторического и логического, метод индукции и дедукции, методы теоретического обобщения и сравнения, анализа и синтеза для обоснования необходимости государственной регуляции корпоративного сектора национальной экономики, выявления ключевых факторов развития больших корпоративных структур в отечественной экономике.

Результаты. На основании проведенного исследования обнаружены ключевые факторы, которые определяют развитие больших корпоративных структур в отечественной экономике. Доказано, что доминирующей тенденцией современного развития бизнеса в целом, и большого в частности, является его движение от индивидуализации к корпоратизации деятельности бизнеса в разнообразных ее проявлениях. Большие предприятия являются основной формой ведения бизнеса, обеспечения конкурентоспособности корпоративных больших структур на мировом рынке, что в конечном итоге способствует повышению экономической безопасности государства.

Научная новизна. Обнаружены ключевые факторы, которые определяют развитие больших корпоративных структур в отечественной экономике, разработаны механизмы повышения эффективности государственной регуляции корпоративного сектора, который способствует конкурентоспособности экономики Украины.

Практическая значимость. Полученные результаты направлены на развитие корпоративного сектора национальной экономики.

Ключевые слова: государственная регуляция, корпоративный сектор, большие предприятия.

Objection. The objection of this article is to reveal key factors, which determine the development of large corporate structures in domestic economics, to work out the instruments of effectiveness increase of the government regulation of corporate sector, to justify the measures concerning this instruments implementation.

Procedure. In the course of the study there were engaged: dialectical method of study, method of historical and logical integrity, induction and deduction method, methods of theoretical generalization and comparison, analysis and synthesis to justify the government regulation of domestic economics corporate sector and to reveal key factors of large corporate structures development in domestic economics.

Results. According to conducted study there were revealed key factors, which determine the large corporate structures development in domestic economics. It was proved that the dominant tendency of contemporary business development in general and of big business in particular is its motion from individualization to corporatization of the business activity in all its forms. The large enterprises are the main form of business dealing which can provide the competitiveness of large corporate structures in the world market, which in the final analysis stimulates the increase of economic security of the state.

Academic novelty. There were revealed key factors which determine the development of large corporate structures in domestic economics, worked out the instruments to improve the efficiency of government regulation of corporate sector, which stimulate the economic competitiveness of Ukraine.

Practical importance. The obtained results are aimed at the development of the corporate sector of domestic economics.

Key words: government regulation, corporate sector, large enterprises.

Рекомендовано до публікації д-ром екон. наук, проф.
Фоміною М.В. Дата надходження рукопису 28.09.2012 р.